

WHITE PAPER

Skiljedom – Vad är det?

Detta white paper handlar om skiljedom – vad är det egentligen?

När du läst igenom dokumentet hittar du ett flertal stödmallar på området i DokuMeras dokumentmallsbas under:

Alla mallar > Affärsjuridik & Avtal > Tvist och konkurs > Alternativa tvistelösningar > Skiljeförfarande

**www.dokumera.se
info@dokumera.se**

SKILJEDOM – VAD ÄR DET?

När en tvist uppstår kan parternas val av tvistlösningsmetod vara av stor betydelse. Skiljeförfaranden är ett sätt att lösa tvister på och kan inledas antingen på parternas egen begäran eller när det framgår av lagstiftningen att en viss typ av tvist ska avgöras på sådant sätt. Skiljeförfaranden är vanliga inom såväl det svenska som internationella näringslivet och är ett alternativ till det traditionella domstolsförfarandet.

En skiljenämnd kan rättskraftigt avgöra tvister där förlikning är möjlig, dvs. tvister av kommersiell karaktär. Skiljenämndens avgörande är bindande för parterna. I Sverige finns bestämmelserna om skiljedomar i lagen om skiljeförfaranden. Lagen är dispositiv vilket innebär att parterna har rätt att avvika från lagens bestämmelser om inte annat framgår.

3

Varför välja ett skiljeförfarande?

Skiljeförfaranden är vanligt förekommande i tvister som avser internationell handel. Det kan därför framstå som mer fördelaktigt för parterna att en skiljenämnd avgör tvisten än att mötas i domstolen i motpartens hemvistland.

Parterna i ett skiljeförfarande har rätt att utse var sin skiljeman som ska avgöra tvisten. Dessa två skiljemän väljer tillsammans en tredje skiljeman. På så sätt kan parterna påverka vilka som slutligt kommer att avgöra tvisten, vilket kan vara av stor betydelse när tvisten kräver särskilda ämnes- eller specialistkunskaper. Det finns dock inte något hinder mot att fler än tre skiljemän avgör tvisten. Detta avgör de tvistande parterna.

”En skiljenämnd avgör i regel en tvist snabbare än vad en allmän domstol gör”

En skiljenämnd avgör i regel en tvist snabbare än vad en allmän domstol gör, eftersom en skiljedom ska meddelas inom sex månader. En tvist i allmän domstol kan däremot ta flera år att rättskraftigt avgöra.

En skiljedom är inte offentlig, vilket är fallet med avgöranden som de allmänna domstolarna avkunnar. Detta har stor betydelse när parterna önskar hemlighålla affärshemligheter och annan information för allmänheten.

Skiljedom – ett kostsamt alternativ

En fördel med skiljeförfarande är att tvisten snabbt blir avgjord, men tvistlösningsmetoden är ofta mycket kostsam. Den förlorande parten måste inte bara betala sina egna rättegångskostnader, utan även motpartens rättegångskostnader samt skiljemännens arvoden. Det kan därför sägas att skiljeförfaranden är mer kostsamma än de processer som sker i de allmänna domstolarna, där parterna betalar ombudskostnader, utlägg för vittnen

och liknande, men däremot inte för rättens kostnader. Med anledning av att skiljeförfaranden är mycket kostsamma måste parterna noga överväga om det värde som tvistemålet avser överväger de kostnader som skiljedomen uppgår till. För att minska dessa kostnader kan parterna komma överens om att tvisten ska avgöras genom ett förenklat skiljeförfarande, vilket innebär att tvisten avgörs av endast en skiljeman.

Skiljedomar – i regel inte överklagbara

Parterna kommer i regel överens om att skiljedomen inte ska kunna överklagas. Det innebär att parterna inte kan få till stånd en andra prövning av tvisten när skiljemännen väl har avkunnat skiljedomen. Detta ställer höga krav på de processförande parterna som måste kunna skaffa fram bevisning i ett tidigt skede. Om senare bevisning tillkommer är det inte säkert att den tillåts, och det riskerar också att ytterligare fördyra ett redan kostsamt skiljeförfarande.

4

”En skiljedom kan i regel endast överklagas genom en så kallad klandertalan”

En skiljedom kan i regel endast överklagas genom en så kallad klandertalan, vilket innebär att endast rent formella omständigheter kan leda till att skiljedomen ogiltigförklaras. Det är bland annat fråga om processuella felaktigheter från skiljenämndens sida, till exempel att den har dömt utanför sin behörighet eller att parternas avtal saknade en giltig skiljeklausul. En skiljedom är också ogiltig om tvistemålet avser en fråga som enligt svensk lag inte får avgöras av skiljemän eller om skiljedomen inte uppfyller kriterierna om skriftlighet och undertecknande. Det är hovrätten som är första instans när en skiljedom överklagas.

Hur inleds ett skiljeförfarande?

En förutsättning för att ett skiljeförfarande ska kunna inledas är att parterna skriftligen har kommit överens om det. En sådan överenskommelse träffar parterna genom att införa en så kallad skiljeklausul i sitt avtal. Om en sådan klausul saknas är en skiljedomstol förhindrad att pröva tvisten.

Av en skiljeklausul kan det framgå att tvisten antingen ska avgöras i enlighet med bestämmelserna i lagen om skiljeförfaranden eller enligt skiljedomregler, exempelvis Stockholms handelskammarers (”SCC”) skiljedomregler. Eftersom lagen är dispositiv har parterna stor handlingsfrihet avseende skiljeförfarandets utformning.

Val av lämplig tvistlösningsmetod

Vilken typ av rättsligt förfarande som är mest lämpligt måste avgöras i varje enskilt fall. Om tvisten avser stora ekonomiska värden och om det samtidigt är viktigt med ett snabbt avgörande bör parterna överväga att införa en skiljeklausul i sitt avtal.

Om tvisteföremålets värde däremot inte är särskilt stort kan det vara klokt att överväga ett förenklat skiljeförfarande alternativt att låta en allmän domstol lösa tvisten. I ett sådant övervägande måste parterna också beakta vikten av att affärshemligheter och annan information kan komma att offentliggöras. Om det är fråga om information som inte bör komma till allmänhetens kännedom kan det vara klokt att lösa tvisten genom ett skiljeförfarande.

Det är emellertid inte rekommendabelt att införa en skiljeklausul i avtal där motparten är konsument. Skiljeförfaranden anses i regel vara oskäliga mot konsumenter på grund av de betydande kostnader som ett skiljeförfarande oftast är förenat med. En skiljeklausul i konsumentförhållanden kan ogiltigförklaras med stöd av lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden.

Om DokuMera

Hos alla företag – stora som små – finns möjligheten att arbeta effektivare genom att använda sig av färdiga mallar. Avancerade dokument är tidsödande att upprätta samtidigt som de kräver expertkunskap för framtagandet. Och som vi alla vet: Experter kostar pengar – mycket pengar.

DokuMera är ett B2B-företag som hjälper människor i svenska företag till en lönsammare och bekvämare tillvaro genom att tillhandahålla digitala dokument via internet. Tillsammans med sakkunniga experter har vi under åren tagit fram tusentals mallar för bland annat juridiska och ekonomiska dokument som säljs både via e-handel och genom personlig försäljning.

Under åren har DokuMera utvecklat Sveriges största databas av digitala, exempelbaserade dokumentmallar, riktade mot företag och organisationer. Produkterna laddas enkelt ned från Internet av våra kunder – företag och organisationer – och kan köpas styckvis eller genom att teckna ett årsabonnemang.

www.dokumera.se

info@dokumera.se